

NEJSTARŠÍ HISTORIE PIVOVARU

BŘEZNICKÝ PIVOVAR patří bezesporu k nejstarším pivovarům na území České republiky, i když přesné datum jeho založení není možné určit. Nejstarší písemnou zmínkou dokládající existenci pivovaru je rok 1506, kdy ho od Václava Zmrzlíka za 4 500 českých grošů koupil Zdeněk Malovec z Chýnova.

Historikové předpokládají, že se na Březnici vařilo pivo už ve druhé polovině 15. století, kdy na jejím území žili a pracovali sladovníci a pivovarníci. Na přelomu 15. a 16. století začíná šlechta na svých statcích podnikat a mimo jiné i zakládat pivovary. V Březnici v té době husitský hejtman Petr Zmrzlík ze Svojšína přestavuje původně gotickou tvrz na hrad a doplňuje ji hospodářským zázemím. Součástí hospodářského dvora je také panský pivovar.

Koupí hospodářského dvora rodem Malovců z Chýnova byl pivovar zvětšen a zřejmě zároveň přenesen východněji od rovněž přestavovaného panského sídla, které získávalo renesanční podobu. Netrvalo dlouho a hned další generaci Malovců byla Březnice v roce 1547 odebrána kvůli jejich aktivnímu přístupu k rebelii vůči Ferdinandu I. Habsburskému. V roce 1548 byla Březnice, a tím i pivovar, předán Jiříkovi z Lokšan, tajemníku císaře a pozdějšímu říšskému místokancléři.

Lokšané se v roce 1618 připojili k dalšímu povstání českých stavů, a tak i jim byl majetek v pobělohorské době zkonfiskován. Z části jako konfiskát a z části koupí získal v roce 1623 válkou zdecimované panství generální prokurátor staroměstské exekuce Přibík Jeníšek z Újezda. Podle zápisu z roku 1623 byl panský pivovar „od kamene dobře vystavěný, pod krovem cihlovým, ale v němž toho času pánve nebylo, neboť paní manželka Adama Lokšana ji nedávno vyzdvihla pravíc, že jest její, kterou že jest za své vlastní peníze koupila“. Právě kvůli chybějící pánvi se až téměř do poloviny 17. století ve starém zámeckém pivovaru nevařilo.

Poslední z rodu Jeníšků, Jan Josef Hynek (1657-1728), svobodný pán z Újezda, nechal někdy kolem roku 1700 postavit opodál starého pivovaru nový zámecký pivovar, který v Březnici stojí dodnes.

Výjimečná stavba barokní architektury, která v českých zemích nemá obdoby, zařadila pivovar ve své době k nejvýstavnějším v zemi a lze předpokládat, že i jeho technické vybavení bylo na nejvyšší úrovni. Do patra navýšený objekt měl za základ trojkřídlou půdorysnou dispozici ve tvaru písmene E, boční křídla vymezovala obdélný čestný dvůr obrácený k panskému sídlu. Sladovna s varnou byly vyprojektovány do středu hlavní budovy pivovaru. K uskladnění piva se využilo nedaleké kvalitní kamenné sklepení původního pivovárku.

Jan Josef Hynek z Újezda nechal průčelí zámeckého pivovaru ozdobit sochami svých patronů – svatých Josefa a Jana Křtitele. Nebyla to jen součást promyšleného architektonického konceptu, ale také projev hluboké víry v to, že právě tito svatí zajistí svou přímluvou pivovaru zdar a prospěch. Dojem velkoleposti pivovaru umocňoval také v kamenné kartuši (orámování) vyvedený alianční znak s erby stavitelů budovy, pána z Újezda a jeho manželky.